

Stockholm 2010-04-26

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remiss: Promemoria med utkast till lagrådsremiss - Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang

Psykologförbundet har erhållit ovan rubricerade promemoria på remiss och lämnar här följande yttrande.

Sammanfattning

Det finns ett stort behov av att förstärka integritetsskyddet och begränsa försäkringsbolagens möjligheter att inhämta patientjournaler. Patientjournaler är idag mycket omfattande och förs i gemensamma journalsystem för hela sjukvårdsområden. Försäkringsbolagen kan således få ut mycket stora mängder med överskottsinformation vilket utgör ett omotiverat intrång i den personliga integriteten. Psykologförbundet delar regeringens uppfattning att reglering till skydd för den personliga integriteten i försäkringssammanhang bör ske genom lagstiftning.

Förbundet ställer sig bakom regeringens förslag att begränsa samtycken till den aktuella försäkringsprövningen samt förslaget om utformning och information om samtyckets innebörd. Förbundet anser dock att det bör införas ytterligare krav när det gäller inhämtande av samtycke och förbundet föreslår därför att försäkringsbolagen ska vara skyldiga att skriftligen ange vilka hälsouppgifter som samtycket omfattar.

När det gäller journaler inom barnhälsovården och inom skolans elevhälsovård anser förbundet att det krävs en särskild reglering. Förbundets inställning är att försäkringsbolagen överhuvudtaget inte ska få inhämta sådana journaler.

Slutligen anser förbundet att det är mycket angeläget att det snarast införs en lagstadgad tystnadsplikt för anställda inom försäkringsbolagen.

Utformning om tidsbegränsning av samtycken

Psykologförbundet tillstyrker förslaget att samtycke ska begränsas till att gälla antingen för ansökan eller vid reglering av viss skada och att samtyckes giltighet därmed blir begränsat i tid. Förbundet ställer sig också bakom förslaget att samtycke ska lämnas på en av försäkringsbolaget särskild upprättad handling.

Enligt regeringens förslag införs en skyldighet för försäkringsbolagen att i samband med begäran om samtycke lämna information om innebörden av att samtycke ges. Av författningskommentaren framgår att informationen ska vara utformad på ett sådant

sätt att den som lämnar samtycket har möjlighet att förstå vilka befogenheter som försäkringsbolaget får och vilken typ av information som kommer att inhämtas.

Patientjournaler är idag mycket omfattande och förs i gemensamma journalsystem för hela sjukvårdsområden. Det innebär att en patientjournal innehåller uppgifter från olika vårdenheter och förs över lång tid. Försäkringsbolagen kan således få ut mycket stora mängder med överskottsinformation som inte är relevant för bolagets prövning av försäkringsansökan eller skadereglering. Försäkringsbolagens tillgång till sådan överskottsinformation innebär ett omotiverat intrång i den personliga integriteten. Psykologförbundet anser mot denna bakgrund att det är motiverat att försäkringsbolagen vid inhämtande av samtycke skriftligen preciserar vilka hälsouppgifter som enligt försäkringsbolaget bedöms vara nödvändiga för prövningen av försäkringsansökan eller för skaderegleringen. Förbundet föreslår att det skrivs in i lagtexten att information om innebörden av att samtycke ges och vilka hälsouppgifter som samtycket omfattar ska framgå av den särskilt upprättade handlingen. Försäkringstagarens samtycke ska begränsas till de hälsouppgifter som anges i handlingen. Detta innebär att den som lämnar samtycke har bättre kontroll över vilka uppgifter som försäkringsbolagen får ta del av och att samtycket blir begränsat till de hälsouppgifter som är relevanta för försäkringsbolagens bedömning.

Förbundet anser också att försäkringsbolagens hantering och förstöring av överskottsinformation d.v.s. uppgifter som saknar betydelse för bolagets försäkringsmässiga prövning av ärendet ska regleras i lag.

Journaler inom barn- och elevhälsovården

Psykologförbundet anser att det bör införas särskilda inskränkningar när det gäller försäkringsbolagens möjligheter att få tillgång till journaler som förs inom barnhälsovården och inom skolans elevhälsovård. Förbundets uppfattning är att försäkringsbolagen överhuvudtaget inte bör få tillgång till journaler som förs inom dessa verksamheter. Barn- och elevhälsovårdens primära uppgift är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Det är av största betydelse att uppgifter om barnen som lämnas dit inte riskerar att användas i annat syfte än vad som avses när uppgifterna lämnas. Det är idag ett problem att föräldrar undviker att lämna viktig information av rädsla att inte kunna få försäkra sina barn. Det förekommer också att föräldrar helt avstår från psykologkontakt på grund av att det i försäkringshänseende skulle kunna tolkas som att barnet har någon avvikelse. Detta är ett allvarligt problem som på sikt kan komma att hota barnens psykiska hälsa och utveckling. Barn- och elevhälsovårdsjournaler innehåller ofta information som måste dokumenteras men som inte är relevanta för försäkringsbolagens bedömningar i försäkringsfrågor. Bristande kunskap om åldersrelaterad normalutveckling kan medföra att journalanteckningar som avser att beskriva att barnet utvecklas åldersadekvat tolkas som att barnet har symtom som tyder på sjukdom eller avvikelse.

För det fall psykologen bedömer att ett barn visar symtom som tyder på sjukdom eller avvikelse remitteras barnet till barn- och ungdomspsykiatrin. Relevanta upplysningar

om barnets hälsotillstånd, som kan ha betydelse för bedömningen av ett försäkringsärende, finns därmed att tillgå inom sjukvården. Försäkringsbolagens behov av relevant information om ett barns hälsotillstånd tillgodoses således väl genom möjligheten att inhämta uppgifterna från sjukvården.

Barn- och elevhälsovårdens arbete med att förebygga och främja barnens framtida psykiska hälsa är en oerhört viktig och angelägen uppgift. En förutsättning för detta arbete är att barn och föräldrar kan känna förtroende för att uppgifterna inte används i annat syfte än vad som avses när uppgifterna lämnas. Barnens framtida psykiska hälsa måste väga tyngre än försäkringsbolagens behov av att få tillgång till dessa uppgifter. I synnerhet när relevanta uppgifter om eventuella sjukdomar och skador finns att tillgå inom sjukvården. De risker som förs fram från försäkringsbranschen att en särreglering av barn- och elevhälsovårdsjournaler skulle innebära att premierna skulle bli orimligt dyra eller att barnförsäkringar helt skulle försvinna är enligt förbundets uppfattning överdrivna.

Tystnadsplikt hos försäkringsbolag

Enligt Psykologförbundet är det mycket angeläget att det snarast införs en lagreglerad tystnadsplikt för anställda inom försäkringsbolagen när det gäller uppgifter om enskildas hälsotillstånd och andra personliga förhållanden. Det är inte tillfredsställande att integritetskänsliga uppgifter inom hälso- och sjukvården lämnas ut till försäkringsbolagen och uppgifterna där saknar lagreglerad sekretess. Enligt förbundet är det ett absolut krav att skyddet för uppgifter om enskildas hälsotillstånd och andra personliga förhållanden kvarstår när de har lämnats till ett försäkringsbolag.

Sveriges Psykologförbund

Lars Ahlin
Förbundsordförande

Camilla Damell
Förbundsjurist